



# HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

Justisdepartementet  
Lovavdelingen  
Postboks 8005 Dep.

0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

Dato 29.02.2012

## Høringsuttalelse fra Hålogaland lagmannsrett – NOU 2011:13 Juryutvalgets utredning.

### 1. Innledning

Juryutvalgets utredning har vært behandlet i to dommermøter. Høringsuttalelsen avgis på vegne av dommerne i Hålogaland lagmannsrett.

De sentrale **problemstillingene** i Juryutvalgets mandat er

- å foreta en bred vurdering av på hvilken måte lekdommere bør delta når lagmannsrettene behandler de bevisankene i straffesaker som i dag behandles med lagrette, og
- å vurdere dommersammensetningen i saker som i dag behandles i meddomsrett i lagmannsrettene.

Hålogaland lagmannsretts **konklusjoner** er:

Alle 16 dommerne mener at alle bevisanker må behandles i meddomsrett. Alle dommerne mener at hvis de bevisankene i straffesaker som i dag behandles med lagrette ikke skal behandles i meddomsrett, så må dagens lagretteordning beholdes. Lagrettefraksjonens forsøk på nyskaping er så komplisert og likevel mangelfullt at den foreslåtte ordningen ikke må innføres.

Alle dommerne kan gi tilslutning til meddomsrettsfraksjonens forslag om at bevisanker skal behandles med 2 fagdommere og 5 meddommere – selv om modellen med 3 fagdommere og 4 meddommere har vist seg å fungere godt og bør foretrekkes.

---

**Telefon:**  
77 66 00 35

**Telefaks:**  
77 66 00 60  
**Postadresse:**  
Postboks 2511, 9271 Tromsø

**E-post og internettadresse**  
halogaland.lagmannsrett@domstol.no  
**Besøksadresse:**  
Tinghuset, Fr Nansens plass 17

Alle dommerne er enige i forslaget om at lekdommere bør delta i behandlingen av alle straffutmålingsanker.

## 2. Sentrale vurderingsmomenter

Lekfolk har stor innflytelse ved behandlingen av straffesaker i Norge. Skyldspørsmålet avgjøres alltid av et flertall lekdommere, både ved første gangs behandling i tingrettene og ved ankebehandling i lagmannsrettene. Det er ingen i den offentlige debatten som har reist spørsmål ved lekfolks avgjørende rolle i straffesakene, og Juryutvalget slår fast at prinsippet om at lekdommere skal være i flertall der det er anket over bevisvurderingen under skyldspørsmålet, skal videreføres. Dette kommer ikke alltid klart nok frem.

Hvert år kommer det inn til tingrettene mer enn 15000 straffesaker hvor skyldspørsmål skal avgjøres. De fleste sakene avgjøres endelig av tingrettene. Ca. 3500 ankes videre til lagmannsrettene. Av disse blir noe over 300 saker endelig avgjort etter ankebehandling med lagrette. I Norge avgjøres med andre ord skyldspørsmålet i 98 % av alle sakene av en meddomsrett med flertall av lekdommere, mens bare 2 % avgjøres av en lagrette.

Dommerne i Hålogaland lagmannsrett kan ikke se hensiktsmessigheten av å opprettholde en egen prosessordning for et så begrenset antall av straffesakene. Bruk av lagrette er ikke knyttet til sakens art – for eksempel om avgjørelsen beror på ren bevisvurdering eller om den reiser særlige juridiske spørsmål – men er knyttet til strafferamme, som bare uttrykker en - skiftende - oppfatning av hva straffenivået bør være. Ofte er det bare gradforskjeller i straffverdighet mellom lovbrudd som behandles med lagrette og meddomsrett.

Lagretteordningen er tids- og resurskrevende. Lagretten gir ikke begrunnelse for sitt resultat, og alle omtalte tilfeller av justismord springer ut av ubegrunnede juryavgjørelser.

Samtidig er meddomsrett en velkjent og velfungerende ordning som har allmen aksept. Undersøkelser viser at det er ikke noe grunnlag for å anta at lekdommerne blir overstyrt av fagdommerne. Lekfolk som deltar i begge prosessformene, gir et positivt inntrykk av samspillet mellom lekdommere og fagdommere både i lagrettesaker og i meddomsrettssaker. Det er flere jurymedlemmer som gir uttrykk for at de føler seg dominert av andre jurymedlemmer, enn det er meddommere som gir uttrykk for å føle seg dominert av fagdommerne. Den samtidige og felles begrunnelsen gir godt grunnlag for prøving av resultatet.

Lagrettefraksjonens forslag fremstår som et forsøk på å skape en ny prosessordning for et fåtall ankesaker hvor betegnelsen “lagrette” fortsatt kan brukes, samtidig som skyldspørsmålet får en begrunnet avgjørelse.

Lagrettefraksjonens forslag trekker skillet mellom alminnelige og alvorlige saker på en lite prinsipiell og svært komplisert måte. Det er ikke gitt at forslaget kan gis betegnelsen “lagrette-“, jf. EMDs redegjørelse for straffeprosessordningene i Europarådets medlemsland i storkammeravgjørelsen i Taxquet-saken. “Lagrette-” synes valgt fordi betegnelsen har betydelig symbolverdi. Forankring i norsk rettstradisjon har den foreslåtte ordningen ikke. Begrunningsreglene ivaretar ikke kravene til fullstendig og samtidig begrunnelse slik disse kravene ivaretas i meddomsrettssaker.

Dommerne kan, i tråd med det som er anført over, ikke se hensiktsmessigheten av å ha en egen prosessform for det begrensede antall saker som antas falle inn under den foreslåtte

ordningen. Forslagene lest i sammenheng viser dessuten at gjennomføring av ankeforhandling vil måtte ta mye tid og kreve betydelige resurser, samtidig som de mange stadier i prosessen og de mange uklare reglene, vil gi grunnlag for et betydelig antall saksbehandlingsanker.

Ingen av dommerne kan derfor gi støtte til "lagrettsfraksjonens" forslag.

### **3. Oppsummering**

Hålogaland lagmannsrett er kjent med høringsuttalelsene fra Borgarting lagmannsrett og Agder lagmannsrett og slutter seg til deres kritiske analyser av lagrettsfraksjonens forslag.

Jurydebatten har pågått i mange år. Argumentene er også mange og mangeartede; historiske, ideologiske, juridiske. Som fagdommere i en demokratisk rettstradisjon og med erfaring fra likeverdig samarbeid med lekdommere, anbefaler vi at alle skyldspørsmål skal behandles i meddomsrett med lekdommerflertall, og at dette blir utfallet av den politiske prosessen som leder til Stortingets lovvedtak.



Arild O. Eidesen  
førstelagmann